

UTAN INTERAKTION INGEN INTEGRATION

2016-04-06

Av: SLU

I dagens samhälle ser vi allt fler indikatorer på att klyftorna mellan olika samhällsgrupper ökar, vilket leder till att människor isoleras från varandra i allt större utsträckning. I många plandokument lyfts den blandade staden, med mötesplatser och social mångfald fram som en lösning för att skapa socialt hållbara städer utan marginalisering och exkludering. Men är det verkligen så enkelt?

Vi människor är sociala varelser och har därför ett stort behov av kontakt med andra människor. Detta gäller både nära kontakter med vänner och familj och flyktiga kontakter med utomstående. De ytliga kontakterna lyfts fram som särskilt viktiga för att skapa social sammanhållning i staden. Det är genom dessa kontakter som information och erfarenheter sprids mellan olika samhällsgrupper – som kanske till stor del lever isolerade från varandra. Sådant informationsutbyte bidrar till att vi vidgar våra synsätt och ökar förståelsen för andra människor och kulturer. Detta kallas samspeleintegration och är av stor vikt för att överbygga okunskaper och fördomar samt skapa ett öppet och tolerant samhälle där alla människor ges möjlighet att delta. Flera av de ytliga kontakterna skapas i stadens offentliga rum, vilka alltså fyller viktiga funktioner som mötesplatser. Trots att kontakten i sig skapas och upprätthålls av människor, kan planeringen underlätta. Om de offentliga rummen utformas på goda sätt kan de stimulera möten mellan människor.

Ger blandstaden ökad mångfald?

I dagens stadsbyggnadsdiskussion har den blandade staden fått stor genomslagskraft. I segregerade städer skapas socioekonomiskt homogena områden vilket bidrar till isoleringen mellan grupper. Genom att blanda funktioner och upplåtelseformer samt bygga tätt menar förespråkare för blandstaden att förutsättningarna för en social mångfald skapas.

Detta är dock ett faktum som sällan problematiseras i plandokumentet. Bidrar verkligen blandstaden till social mångfald? Alla människor är olika och har olika behov och intressen, så hur kan vi planera för att alla olika samhällsgrupper, även de ofta bortglömda och socioekonomiskt svaga grupperna, ska ges samma möjlighet att vistas i det offentliga? Vilka funktioner och attraktioner behöver finnas för att skapa en blandad stad som verkligen är till för alla?

Enligt urbansociologen Richard Sennett har dock mångfalden i sig inget värde om människor inte kommunicerar med varandra. Han ger exempel från New York, en stad som präglas av blandade funktioner och en stor mångfald av etniciteter och livsstilar. Trots det lever dessa grupper isolerade från varandra och saknar kopplingar, de utbyter inte information med varandra. Sennett menar därför att mångfalden i sig inte ökar förståelsen och toleransen mellan grupper om grupperna inte interagerar med varandra.

Ingen integration utan kommunikation

I plandokumentet finns alltså en stark tro på att integration kan skapas genom att människor ser representanter för andra grupper i det vardagliga livet i staden. Ju oftare vi ser personer ur andra sociala grupper, desto större förståelse får vi för andra enligt den logiken. Detta har dock ifrågasatts av bland annat socialpsykologen Thomas Pettigrew 1998. Han

belyser att den ytliga kontakten där vi bara ser andra personer inte möjliggör utbyten av erfarenheter eller kunskaper – vilket är av vikt för att öka förståelsen mellan sociala grupper.

I takt med att klyftorna mellan olika samhällsgrupper ökar, ökar behovet av en integrerande stadsplanering som verkar för att minska segregationen i samhället.

Pettigrew menar till och med att det finns en risk att denna typ av kontakt snarare förstärker fördomar om vi inte skapar en personlig kontakt med människorna bakom fördomarna. Denna typ av kontakt kan visserligen vara viktig för att normaliserar andra grupper som ett naturligt inslag i stadsmiljön. Men för att öka förståelsen och minska fördomar i samhället krävs möten, interaktion och kommunikation. Därför är frågan om hur vi kan planera för att öka förutsättningarna för interaktion mellan olika samhällsgrupper i det offentliga rummet viktigt för att skapa en socialt sammanhållen stad. Men kan vi planera för att underlätta goda och givande möten mellan människor i staden, och i sådana fall hur?

I takt med att klyftorna mellan olika samhällsgrupper ökar, ökar behovet av en integrerande stadsplanering som verkar för att minska segregationen i samhället. Att skapa inkluderande mötesplatser där människor med olika bakgrund kan mötas och lära av varandra är tillsammans med aktiva insatser för att motverka boendesegregationen viktiga aspekter för att skapa en socialt sammanhållen stad där inga grupper exkluderas från samhällslivet.

Som påpekats använder planeringen ofta ett förenklat språk där det dras slutsatser som inte problematiseras eller diskuteras. Men för att vi ska kunna skapa en sammanhållen stad måste vi problematisera mera, och fråga oss hur vi skapar social mångfald och stimulerar erfarenhets- och kunskapsutbyten mellan stadens invånare på goda sätt.

Text: **Johanna Malmsten**